
HÍRLEVÉL

2010. decemberi szám

Tartalom

POLGÁRIJOG

Hibás teljesítés esetén érvényesíthető jogok..... 2

INGATLANJOG

A „megtekintett állapot” mint oltalmazó és rontó varázsige..... 4

EU PÁLYÁZATOK

2011: Pályázati csúcsev jön 7

ADÓJOG

A tevékenységre jellemző kereset rövid élete..... 8

TÁRSASÁGIJOG

A cégbejegyzés (változásbejegyzés) járulékos költségei9

Hibás teljesítés esetén érvényesíthető jogok

A közelgő ünnepek kapcsán, előbb utóbb a(z ajándék) vásárlás gondolata óhatatlanul felmerül az emberben. Vásárlás során a vevő és az eladó szerződéses jogviszonyt létesít egymással, amelyben az eladó kötelezettséget vállal arra, hogy az eladott áru (például egy mobiltelefon) megfelel a szerződésben, tájékoztatásban, használati utasításban foglalt követelményeknek. Mi történik azonban, ha az áru nem használható rendeltetésének megfelelően, ha a vásárolt mobiltelefon pl. állandóan „lefagy” vagy telefonálás során rendszeresen kikapcsol? Egyáltalán milyen hiba esetén beszélhetünk az eladó hibás teljesítéséről? Mit tehetünk ilyen helyzetben? Ha a termékhez nem kaptunk jótállást (garanciát), van-e egyéb lehetőségünk? A következőkben az ilyen kérdések megválaszolásához próbálunk segítséget nyújtani, röviden bemutatva a hibás teljesítést, és a hozzá kapcsolódó jogszabályok által biztosított jogokat.

Szavatosság – jótállás

A köztudatban nem tisztázott a szavatossági jogok és a jótállás (a mindennapokban gyakran garancia megnevezéssel) közötti eltérés. A jótállás egy szerződést biztosító mellékkötelezettség, amely csak kifejezett jogszabályi előírás esetén (pl. egyes tartós fogyasztási cikkek esetén) vagy szerződésben önként vállalt esetben áll fenn, míg a szavatosság egy törvény által előírt, minden esetben kötelezően fennálló hibás teljesítésért való felelősség. Jelen cikkünk a hibás teljesítéssel, és a hozzá kapcsolódó szavatossági jogokkal foglalkozik, a jótállás (garancia) kérdésköre valamely következő hírlevelünkben kerül kifejtésre.

Alapok

Ideális – már-már utópisztikus – esetben egy szerződés az abban foglaltak szerint megy végbe, a szerződő felek kellő időben és megfelelően teljesítik vállalt kötelezettségeiket. A gyakorlatban a szerződéses jogviszonyok nem feltétlenül ezen optimális módon érnek véget, sok esetben nem teljesülnek az abban foglaltak, vagy éppen szerződésszegésre kerül sor.

Elsődlegesen a Polgári Törvénykönyv határozza meg a szerződésekkel kapcsolatos általános szabályokat és köztük a hibás teljesítéssel kapcsolatos rendelkezéseket is. A Ptk. alapján egy szerződés különböző magatartásokkal (amelyek a szerződés, illetve a jogszabály más-más előírásába ütköznek) vagy mulasztásokkal szeghető meg, melyek közül a törvény kifejezetten nevesíti a kötelezett késedelmét, a jogosult késedelmét, a hibás teljesítést, a

teljesítés valamelyik fél felróható magatartásából eredő lehetetlenné válását és a teljesítés megtagadását, mint szerződésszegő magatartásokat.

Hibás teljesítés

Hibás a teljesítés, ha a szolgáltatott dolog – a teljesítés időpontjában – nem felel meg a szerződésben (vagy jogszabályban) meghatározott követelményeknek. A hiba kétféle lehet, ún. nyílt vagy rejtett. A rejtett hibát az különbözteti meg a nyílt hibától, hogy bár a hiányosság már a teljesítéskor is megvan – jellegéből adódóan – csak a teljesítést követően válik felismerhetővé. Egy irodaházban történő helyiség vásárlása esetén rejtett hibáról beszélünk, ha a vakolat – annak ellenére, hogy szerződéskötéskor látszólag kifogástalan állapotban van, majd a helyiség használata rendeltetésszerűen történik – néhány hét múlva leválik¹.

A hibás teljesítés dolog szolgáltatásán kívül bekövetkezhet valamely szolgáltatás nyújtása során is. Teljesítés alatt általában a dolog átadását, vagy a szolgáltatás nyújtását értjük. A meghatározott követelmények (amelyeknek a szolgáltatott dolognak meg kell felelnie) szerződésből (vagy jogszabályokból) következhetnek, ugyanis a szerződéskötés során az egyik szerződő fél (pl. eladó) kötelezettséget vállal arra, hogy a szerződésben foglaltaknak megfelelő, ott meghatározott tulajdonságokkal bíró dolgot szolgáltat (pl. elad) a másik

¹ Ha a hibát a szerződéskötés során a szerződő fél ismerte, és ennek tudatában kötötte meg a kontraktust, nem beszélhetünk hibás teljesítésről. Így ha az iroda megtekintése során a vakolat silány minősége nyilvánvaló, arról a vevő tudomást szerez, utóbb – főszabály szerint – nem hivatkozhat alappal az eladó hibás teljesítésére.

fél számára. Az adott dolognak abban az időpontban kell rendelkeznie a meghatározott tulajdonságokkal, amikor a teljesítésre sor kerül. Ha egy áruházban vásárolt összerakható ebédlőasztal az összeszerelést követően nem alkalmas arra, hogy tárgyakat helyezzünk rá vagy ebédeljünk rajta, akkor az áruházlánc teljesítése hibás. A hiba nemcsak a szolgáltatás mennyiségi vagy minőségi követelményén alapulhat, hanem akár mulasztáson is, így az említett asztal összeszerelését tartalmazó használati utasítás átadásának elmulasztása is hibás teljesítést eredményez.

Amennyiben hibás teljesítésre kerül sor, a vétlen fél számára a jogszabályok többféle (szavatossági) eszközt biztosítanak, melyek közül a Ptk. néhányat külön is nevesít. A jogok gyakorlására (ellenkező szerződési kikötés hiányában) a törvény által meghatározott sorrend szerint van lehetőség.

Kijavítás - kicserélés

A jogosult választása szerint elsősorban a hiba kijavítását vagy a hibás dolog kicserélését kérheti. Szabadon dönthet a két szavatossági jog között kivéve, ha a törvény eltérően rendelkezik (pl. ha a kijavítás a kötelezettnek a másik szavatossági igény (kicserélés) teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne).

Árleszállítás – elállás

Amennyiben a jogosultnak sem kijavításra, sem kicserélésre nincs joga vagy pedig a hibásan teljesítő a kicserélést vagy a kijavítást nem vállalta, vagy kötelezettségének a törvényben foglaltak szerint nem tud eleget tenni, akkor a jogosult árleszállítást követelhet, illetve elállhat a szerződéstől. Árleszállítás esetén a dolog hibás, nem szerződésszerű állapota ellenére változatlan formában a jogosultnál marad, hiszen a hibát az ár, díj vagy egyéb ellenérték megfelelő mértékű elengedése kompenzálja. Az elállás a szerződés egyoldalú, visszamenőleges hatályú megszűnését eredményezi, aminek következménye – elsődlegesen – a szerződéskötést megelőző helyzet visszaállítása.

Kárigény

A fent említett jogosultságok mellett a vétlen fél a hibás teljesítésből eredő kárának megtérítését is követelheti a kártérítés szabályai szerint. Nem szükséges tehát a választás, a jog a hibás teljesítés bekövetkezéséhez kapcsolja a szavatossági igények érvényesítésének lehetőségét, valamint ettől függetlenül az általános szabályok alapján, a hibás teljesítésből fakadó károk (pl. ha a lehulló vakolat tönkreteszi mobiltelefonunkat) megtérítése is követelhető a vakolat kijavítása (illetve az említett jogok gyakorlása) mellett a mobiltelefon árának megtérítésére is jogunk van).

Határidő az igényérvényesítésre

A jogosult a hiba felfedezése után a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles kifogását a kötelezettel közölni, ugyanis a közlés késedelméből eredő esetleges károkért a jogosult felelős. A hibás teljesítésre alapozott szavatossági igény érvényesítésére – főszabály szerint – a teljesítés időpontjától számított hat hónapos határidő alatt van lehetőség.

A törvény szövegéből nem egyértelmű, hogy a jogosult mely cselekedete tekintendő igényérvényesítésnek, mi az a magatartás, amit hat hónapon belül szükséges megtennie. A jogosult kötelezethez intézett írásbeli felszólítására (amelyben például a hiba kijavítására, a hibás dolog kicserélésére szólítja fel a kötelezettet) van szükség az említett határidő alatt, ám ettől eltérő szabály érvényesül az ún. jogvesztő határidők esetén. Ekkor a hibás teljesítésből származó igénynek a bíróság előtti érvényesítése szükséges, tehát magát a keresetet kell a meghatározott határidő alatt benyújtani.

Egyéb szavatossági igények

Irodánk többször szembesült már azzal a gyakorlati kérdéssel, hogy a hibás teljesítés törvény által biztosított jogkövetkezményeitől lehetséges-e közös megegyezéssel, a szerződésben eltérni. A válasz: igen, a Ptk. szerződések tartalmára vonatkozó rendelkezéseitől a felek egyező akarata esetén el lehet térni, kivéve, ha az eltérés a jogszabály kötelező erejű előírásába ütközne.

Fogyasztói szerződések – ingyenes jogügyletek

Bár cikkünk bevezetőjében jeleztük, hogy a hibás teljesítéssel kapcsolatos kérdéseknek csak egy része kerül most bemutatásra, mégis külön szükséges hangsúlyozni, hogy az ún. fogyasztói szerződésekre, valamint az ingyenes jogügyletekre (pl. ajándékozás) a fent bemutatottaktól sok tekintetben (pl. igényérvényesítési határidő!) eltérő szabályozás vonatkozik.

Összefoglalás

Hibás teljesítés esetén a szavatossági jogok „automatikusan” fennállnak, így a jogszabályok kellő

ismerete és a megfelelő határidők megtartása mellett, jogainkat és jogos érdekeinket eredményesen érvényesíthetjük, akár jótállás (garancia) nélkül is. A szavatossági jogok szerződésben történő szűkítésével, a – törvény erejénél fogva kötelező vagy önként vállalt – jótállási és a szavatossági jogok egymáshoz való viszonyával, a rendelkezésre álló igényérvényesítési határidő elévülési vagy jogvesztő voltával vagy éppen a speciális szerződésekkel (pl. fogyasztói szerződés, ingyenes jogügyletek) kapcsolatos kérdések ellenben rendkívül összetettek és bonyolultak lehetnek. Ezért a költséges és fáradságos jogviták megelőzése érdekében, illetve az esetlegesen felmerülő problémák hatékony kezelésre javasoljuk a professzionális jogi segítség igénybevételét.

A „megtekintett állapot” mint oltalmazó és rontó varázsige

Ha Harry Potter holmi okkult szemfényvesztés helyett alaposabb figyelmet szentelt volna jogi tanulmányainak, valószínűleg lenyűgözve állt volna e két mágikus szócska ereje előtt. Ha tudná, milyen mágikus hatása van a „megtekintett állapot” (anyanyelvén a drámai tömörségű: ‘as is’) rögzítésének, és adott esetben hasznosabb is, mint a lovagi páncélok életre keltése vagy a csiklandozó bűbáj, bizonyára szemlesütve gondolna saját bűvésztudományára. Az, hogy a „megtekintett állapot” oltalmazó varázsige vagy rontás, nagyrészt a jogügyletben elfoglalt pozíciónktól függ, és persze a polgári jogban meg-megeső „adott helyzet”-től.

A „megtekintett állapot” mint rontás

Egy ingatlan vásárlása sokunk számára több mint passzió; megtakarításunk, életminőségünk lehet a tét. Cikkünk éppen ezért a megtekintett állapotban vásárolt ingatlanok körében felmerülő veszélyekre, és a jogosnak vélt érdekünk érvényesítésének esetleges nehézségeire kívánja segítő szándékkal felhívni figyelmüket.

Leendő otthonunk kiválasztása, megtekintése, a szerződés aláírása és a tényleges birtokbaadás között gyakran hónapok telnek el, amely idő alatt számtalan változás merülhet fel az ingatlan állagában. Az idő múlása plusz veszélyforrásként jelentkezik a „megtekintett állapot” szerződésben való rögzítése és joghatásainak alkalmazása esetén, hiszen kellő gondosság hiányában később – akár jóvátehetetlenül – megnehezíthetjük jogaink érvényesítését. Érdemes tehát feltérképezni a

megkötendő üzlet „apró betűs részeit” is, így ha „megtekintett állapotban” veszünk ingatlant, valóban meg is kell tekinteni és célszerű rögzíteni is ezt az állapotot – éljünk tehát okosan jogainkkal!

Jóhiszemű, balga vásárlónkon fogott az átok. Elégedetten szemléli frissen nyomott szerződésén a száradó tintát, a lakást megmutatták neki kétszer is: „Persze, hogy láttam.” – gondolja – „Voltam is benne!”

Mi viszont tudjuk, hogy amennyiben nem rögzítette (pl. jegyzőkönyvben vagy fényképekkel) a „megtekintett állapot” részleteit, úgy ezen fordulat szerződésben való szerepeltetésével a vevő (jogosult) jelentősen kiszolgáltatotta magát a birtokbaadásig felmerülő körülményeknek, és az egyébként javát szolgáló bizonyítás nehézségeinek.

A mulasztással saját dolgát nehezíti meg, hiszen a kötelezett hibásan teljesít ugyan, ha az ingatlan a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, azonban a jogosultnak (esetünkben a vevőnek) kell bizonyítania, hogy a hiba már a teljesítés időpontjában is megvolt. Hibás teljesítésnél a bizonyítási teher főszabálya tehát az, hogy a hibás teljesítés tényét² az arra hivatkozó jogosultnak (vevőnek) kell bizonyítania.

A jogosult „megtekintett állapotra” vonatkozó eredményes bizonyításának hiányában az lesz megállapítható, hogy a szerződés tartalmának megfelelő teljesítés történt, vagyis jogi értelemben nincs hibás teljesítés, ezáltal annak szankciói, jogkövetkezményei (mint a kárfelelősség, jótállás) sem alkalmazhatók.

A jogosult tehát azzal, hogy a „megtekintett állapot”-ot rögzítik a szerződésben, de annak mibenlétét nem tudja bizonyítani, lényegében lemond a hibás teljesítés folytán őt egyébként megillető jogokról, kvázi elfogadja a szolgáltatott dolog tökéletlenségét, annak esetleges változását és jogi szempontból hibátlanak fogadja el a teljesítést, de legalábbis irreálisan nehezíti teszi az ellenkező bizonyítását.

A varázslat ilyen esetben a kötelezett oldaláról működött, hiszen a szerződés ellentétes rendelkezése hiányában szabadul a szavatosság béklyóiból, felelőssége elillan.

A „megtekintett állapot” mint oltalmazó varázsige

A fentiekből kiindulva a „megtekintett állapot” olvasása legyen jelzés, figyelmeztetés agyunknak, ami bármilyen jelentősebb szerződés óvatlan aláírása előtt megállítja automatikusan tollért nyúló kezünket! Ügyeljünk arra, hogy a „megtekintett állapotban” vásárolt dolog nem feltétlenül hibátlan. Vagy valaki már használta vagy ránézésre tökéletes ugyan a külső és a tartalom is, de... Mert „de” szinte mindig van és jobb, ha ez nem utólag derül ki. Ne engedjünk sem a tenyerét dörzsölő eladó

² Érdemes megjegyezni, hogy a hibás teljesítés jogi fogalom, amely mindig csak egy adott szerződés keretei között, annak tartalmához viszonyítva értelmezhető. A szolgáltatott dolog materiális értelemben vett hibája és a hibás teljesítés jogi fogalma nem feltétlenül esnek egybe, hiszen lehet, hogy a felek szerződése cleve hibás (pl. használt, értékcsökken) dolog szolgáltatására irányul. A hibás teljesítésért való felelősség szabályai tehát nem általában a minőséghibát, hanem a konkrét szerződés hibás teljesítését szankcionálják. [Vö. 1/2004. (XII. 2.) PK vélemény]

unszolásának, sem a verejtékező homlokú ingatlanügynök sürgetésének!

Ha ugyanis az ingatlan adásvételi szerződésben szerepel, hogy a kötelezett „megtekintett állapotban” adja át a szolgáltatás tárgyát, akkor mintegy tudomásul vesszük és elfogadjuk annak minden – nem rejtett – hibáját, és – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – tulajdonképpen mi magunk mentesíthetjük az eladót kellékszavatossági felelőssége alól, de legalábbis nagyban megnehezítjük jogaink érvényesítését.

A jogalkotó és az eladó tájékoztatási kötelezettsége nem pótolhatja helyettünk teljes mértékben a körültekintő és gondos eljárás igényét. A megtekintett állapot rögzítése elsősorban a jogosult (vevő) védelmét szolgálja, például egy ingatlan – lehetőleg avatott szemű szakember kíséretében való – előzetes bejárásakor rögzített, legalább két tanú és az eladó által is aláírt jegyzőkönyv formájában. Az ebben felvett körülmények ugyanis később teljes bizonyítóerővel bírnak, tehát ha a birtokbaadás időpontjáig eltűnik a parketta, vagy jókora beázás okozta vízfolt jelenik meg a falon, netán az előző tulajdonos kiköltözése, vagy épp a kiköltözését övező mulatság hagy maradandó nyomokat, okkal követelhetjük, hogy a megtekintett állapotot állítsák vissza.

Ők éppen most konstatálják elégedetten, hogy az ingatlant már „megtekintették” és – vissza se nézve – boldogan szaladnak aláírni szerződésüket...

A szerződés megkötése előtt mindenképpen érdemes tehát a vásárolni kívánt dolog jelentőségével arányban álló gondossággal és alaposággal eljárunk. A megtekintett állapotot rögzítsük körültekintően, akár a szerződésben, akár az annak mellékletét képező jegyzőkönyvben, részletezve az esetleges hibák kijavításának, kompenzációjának módját, határidejét és ezek elmulasztásának szankcióit!

Ne sajnáljuk a megtekintett állapot feltárására szánt időt, energiát, netán a körülményesség kényelmetlen látszatát. Alaposnak, körültekintőnek lenni még mindig jóval kényelmesebb és kellemesebb, mint a fejünket verní frissen vásárolt lakásunk repedező falába. Mert könnyen járhatunk így is, ha nem rendelkezünk a „megtekintett állapot” varázslatának ellenszerével: a gondossággal és a józan ésszel, de leginkább egy a kalapból bármikor előhúzható, érdekeinket védő okirattal.

A láthatatlan „megtekintett állapota” – láthatatlansági varázslat

Csakúgy, mint a polgári jogi jogviszonyoknál általában, a jelen cikkben vizsgált élethelyzetnél is felleltározhatatlan az „adott helyzetek”, jogainkat és kötelezettségeinket befolyásoló körülmények tárháza. Cikkünk tartalmi és terjedelmi korlátainál fogva csupán példálózó jelleggel kívánjuk szemléltetni, hogy a fentiekén túl milyen egyéb részletszabályokkal találkozhatunk a polgári jog szövevényes varázskódexében.

Az ingatlanvásárlási példánál maradva – hiszen talán ez a legnagyobb horderejű, anyagi vonzatú és kockázatú jogügylet sokunk magánéletében – némiképp megnyugtató, hogy az eladó tájékoztatási kötelezettséggel tartozik minden olyan hiba tekintetében is, amely szerződéskötési szándékunkat befolyásolhatja. Ha egy utóbb felismert vagy kiütköző hiba rámutat arra, hogy az eladó a fenti kötelezettségét elmulasztotta, a szerződést megtámadhatjuk, elállhatunk attól, kártérítési igényelélhetünk, illetve egyéb jogosultságok is megillethetnek. Erre hivatkozhatunk akkor, ha például az eladó „elfelejt” tájékoztatni a jóhiszemű vevőt arról, hogy a lakás vezetékrendszere vagy szigetelése teljes felújítást igényel.

A szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló, gyakran évekig tartó pereskedés, pénzünk költsége és visszakövetelése helyett azonban célszerű elébe menni a dolgoknak.

A jogalkotó kifejezetten ugyan nem írja elő a jogosult számára az adásvétel tárgyának mélyreható vizsgálatát, ám azzal, hogy a kötelezettet mentesíti a felelősség alól azon hibák esetében is, amelyeket a jogosultnak kellő gondossággal eljárva ismernie kellett, erősen ajánlottá teszi azt. Mondhatni, a „megtekintett állapot” rögzítése bizonyos körben védi a kötelezettet a jogosult által valójában meg nem tekintett, fel nem ismert hibák

tekintetében is. Az „ismernie kellett” fordulat ilyen esetekben azt jelenti, hogy a kötelezett bizonyíthatja: a jogosultnak a szerződéskötés körülményei alapján – például árleszállítás, használt műszaki cikkek vagy jóval a piaci ár alatt értékesített ingatlan esetén – számíthatnia kellett a dolog hibájára, vagyis nincs szó hibás teljesítésről. Fontos kiemelni mindazonáltal, hogy a varázskódex előírásai a hiba szerződéskötés kori és nem annak teljesítéskori ismeretére vonatkoznak. A kettő között igen jelentős a különbség, hiszen - mint már korábban is említettük - ezen időpontok gyakran jelentős mértékben eltávolodnak egymástól.

Bár jogilag más helyzetet eredményez az, ha valaki a teljesítéskor meglévő hibáról tudva, azt ismerve fogadja el magát a teljesítést (pl. egy felújításra szoruló antik íróasztal vagy működésképtelen kakukkos óra esetén), a kellő körültekintés és éberség nem csupán szerződéskötéskor, hanem azt követően, a teljesítéskor is elengedhetetlen. Pontosan azért, mert a jogosult a hibás teljesítés elfogadásával fő szabály szerint lemond a hibás teljesítésből eredő igényeinek érvényesítéséről és utóbb csak akkor támaszthat igényt, ha erre irányuló jogait fenntartotta. Egy adott jogviszonyban tehát nem csupán a szerződés aláírásáig, hanem azt követően, a jogi értelemben vett hibátlan teljesítésig kell olyan figyelmet tanúsítanunk, amely a későbbiekben is megfelelően biztosítja jogaink érvényesíthetőségét.

Említés szintjén ugyan, de felhívjuk a figyelmet arra, hogy természetesen más megítélés alá tartoznak az úgynevezett rejtett hibák, amelyek adott esetben sem az eladó, sem a vevő számára nem voltak ismertek a teljesítéskor, ám mégis akadályozzák, ellehetetlenítik a vásárolt dolog rendeltetésszerű használatát.

Ugyancsak eltérő, magasabb fokú védelem illeti meg a jogosultat azokban jogviszonyokban, ahol a törvény fogyasztónak minősíti őt, és ahol fogyasztói szerződés szabályozza a jogügyletet.

Megannyi megoldandó probléma, leselkedő veszély, amelyek utólagos kezeléséhez már egy varázsló is kevés, míg megelőzésükhöz némi elővigyázatosság, előrelátás vagy szakszerű jogi segítség is elég. Szemfényvesztésnek tűnhet, de ne engedjük, hogy a jó üzlet illúziója behajszoljon minket egy olyan élethelyzetbe, ahol csak a késő bánat, a reménytelen átkozódás és a fekete mágia lehet segítségünkre!

2011: Pályázati csúcsev jön

Jövőre az eddig megszokottnál jóval több uniós finanszírozású pályázatot szeretne megjelentetni a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ), majd a pályázatok száma 2013-ig fokozatosan csökkenne.

Dr. Földy Ferenc az EU Pályázati Portál főszerkesztője szerint a 2007-2013 közötti tervezési időszakra az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében elérhető uniós források értéke összesen 8042,79 Mrd forint. Ebből jelenleg 1951,09 Mrd Ft szabad forrás áll rendelkezésre, 2038,85 Mrd forintnyi futó pályázat, és 4052,85 Mrd forint értékű kötelezettségvállalással már elindított projekt mellett, melyek között már nem szerepelnek a visszavont projektek.

Milliárdok a kasszában

A kormány nyáron mintegy 740 kiemelt pályázatot vizsgált át, és arra jutott, hogy ezek nagy részét tovább kell vinni, be kell fejezni előrehaladottságuk miatt, a pályázatok jelentős részét pedig átalakítják. Mindezt figyelembe véve a fejlesztési források elérik a közel 2000 milliárd forintot, ám ezek nem teljesen szabadon felhasználhatók, mivel az átmeneti mentességek kifizetésével számos hulladékgazdálkodással, ivóvízzel, szennyvízzel kapcsolatos uniós elvárást kell teljesíteni.

Az uniós források átcsoportosítása

A kormány, megalakulása után kiemelt feladatának tekintette, hogy felülvizsgálja az uniós fejlesztési források felhasználására kidolgozott Operatív Programokat. A kormány első és második gazdasági akcióterveinek megfelelően az új konstrukciók hozzájárulnak a kis- és középvállalkozások versenyképességének javulásához és ezáltal a foglalkoztatottság növeléséhez. A források átcsoportosítására azért volt szükség, mivel az érintett projektek nem haladtak megfelelően, egyes kiemelt projektkonstrukcióknál pedig kimerültek a források.

A fentiekén túl a szakpolitikai koncepciók változása is szükségessé tette az átcsoportosítást, mely elengedhetetlen lépés volt annak érdekében, hogy a forrásokat a jövőben eredményesebben és célzottabban lehessen felhasználni.

Jelenlegi problémák

A rendelkezésre álló forrásokkal kapcsolatos egyik probléma a forráslelővételek elégtelensége, a másik az eljárások hosszadalmassága. Átlagosan 325 nap telik el a beadástól a kifizetés megkezdéséig, a kifizetés pedig további 101 napot is igénybe vehet. Ugyanakkor az is előfordul, hogy ezek a határidők egyenként akár további 3-3 hónappal is megnyúlnak, ami rögtön félévnyi késést okoz az adott pályázati forrás nyertesekhez történő eljuttatásában.

Új Széchenyi Terv

A pályázati rendszer átalakításának célja az volt, hogy új pályázatok elindításával, és a források átcsoportosításával a támogatási rendszer összhangba kerüljön az Új Széchenyi Tervben kijelölt hét gazdasági kitörési pontra fókuszáló fejlesztéspolitikai koncepcióval.

A Nemzetgazdasági Minisztérium a pályázati rendszer átalakításával, illetve az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) koncepciójával kapcsolatban beérkezett észrevételeket november 30-ig véglegesítette. Az Új Széchenyi Tervet a tárcaegyeztetéseket követően, 2011. január 15-én hirdetik meg, amellyel természetesen a következő hírlevelek valamelyikében részletesen foglalkozunk.

A pályázati rendszert megújító lépések

- A kormány 20%-kal csökkenti a végrehajtásban közreműködő szervezetek számát.
- Tíz alá csökkenti a kötelezően beadandó pályázati mellékletek számát.
- 30%-kal csökken a pályázati adatlapok hossza.
- A pályázóknak nem kell iratokat kérniük más állami intézményektől a pályázatadás során.
- 2011 végére elérhetővé válik a papírintes pályázati adatlap.
- 15 nappal csökkenti a számla alapú kifizetések átfutási idejét.

A tevékenységre jellemző kereset rövid élete

Az utóbbi egy évben többször is nagy visszhangot kapott a „tevékenységre jellemző kereset” 2010. január 1-jével bevezetett fogalma. A gazdaság szereplői a szakmai kamarák támogatásával több fórumon is támadták a fogalom bevezetéséhez kapcsolódó adó- és járulék szabályok módosítását, ezek a próbálkozások azonban rendre elvéreztek. Most az Országgyűlés – a 2011-es adóévre vonatkozó adómódosítások keretén belül – egy huszáros vágással megoldotta a kérdést.

A tevékenységre jellemző kereset fogalmának lényege

A tevékenységre jellemző kereset fogalmát az Szja tv. (3. § 86.) és a Tbj. [4. § q)] a magánszemély (természetes személy) főtevékenységére jellemző, piaci viszonyoknak megfelelő díjazásaként definiálta. A kapcsolódó rendelkezések értelmében a módosítás által érintett személyi körnek (az egyéni vállalkozónak és a társas vállalkozás személyesen közreműködő magánszemély tagjának) megváltozott a személyi jövedelemadó kötelezettsége. A szabályozás lényege, hogy az összevont adóalap adójának megállapításakor a tevékenységre jellemző keresetet kell figyelembe venni, mégpedig úgy, hogy az egyes külön adózó, más jövedelemből az összevont adóalapba kell átcsoportosítani az adózónak annyit, amennyivel a vállalkozói kivét, illetve a személyes közreműködői díj összege eléri a tevékenységre jellemző kereset összegét. Tekintettel arra, hogy a tb-járulék és az eho alapja is bizonyos esetekben az összevont adóalapba tartozó jövedelem mértékéhez igazodik, ezek megfizetésénél is irányadóvá vált a tevékenységre jellemző kereset.

Az Szja tv. három módszert jelölt meg, amellyel a tevékenységre jellemző kereset megállapítható. Az egyéni vállalkozóknak és a személyesen közreműködőknek feljegyzést kellett készíteniük a kiválasztott módszer alkalmazása során figyelembe vett körülményekről és a számításokról. Az így megállapított összeget kellett az összevont adóalapban szerepeltetni vállalkozói kivétként, illetve személyes közreműködői díjként (elkülönítve a ténylegesen jövedelemként megszerzett összeget és a számítások során megállapított kiegészítést), a külön adózó vállalkozói nyereségből átcsoportosítva.

A jogalkotó célja egyértelműen az volt, hogy a tevékenységre jellemző kereset erejéig az egyéni

vállalkozók és a személyesen közreműködők az összevont adóalapba tartozó jövedelemként adózzanak, ahelyett, hogy osztalék címén elkülönülten adóznának a nyereségük után.

A szabályozás egyik legfőbb problémája az volt, hogy egyrészt a tevékenységre jellemző kereset megállapítását az adózó feladatává tette, ezzel jelentős adminisztrációs kötelezettséget róva a vállalkozókra, másrészt a jogszabályok nem adtak pontos iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a tevékenységre jellemző keresetet hogyan, milyen szempontok figyelembevételével kell megállapítani, és hogyan kell eljárnia az adózónak, ha egy adóellenőrzést követően el kívánja kerülni az adóhiány, illetve adóbírság megállapítását.

Az Alkotmánybíróság döntése

Az Alkotmánybíróság 2010 szeptemberében meghozott döntésével (898/B/2009 AB határozat) a témában beérkezett öt indítványt megalapozottság hiányában elutasította, és részletes indokolásában kifejtette, hogy az érintett rendelkezések megfelelnek az Alkotmány által támasztott követelményeknek.

Az Alkotmánybíróság határozatában kifejtett álláspontja szerint a tevékenységre jellemző kereset fogalma nem okoz értelmezhetetlenségét fogva jogbizonytalanságot, mert az Szja tv. által a meghatározásra javasolt háromféle módszer kellő iránymutatást biztosít a jogalkalmazás során arra vonatkozóan, hogy a vállalkozói kivétkiegészítést, illetve személyes közreműködői díjkiegészítést miként kell meghatározni, és így a jogszabály hatását tekintve kiszámítható és címzettjei számára előre látható.

Másfelől azt sem tartotta alkotmányellenesnek, hogy a vállalkozónak megszűnt az a joga, hogy viszonylag szabadon eldöntse, milyen formában vegye ki a vállalkozásában keletkező jövedelmét (vállalkozói kivétként vagy osztalékként), hiszen a mindenkori hatalomnak alkotmányos felhatalmazása van arra, hogy az aktuális gazdaságpolitikai indokok alapján és célok elérése érdekében, a jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz kötöttség elvének keretein belül szabadon meghatározza az egyes jövedelmek adóterheit, illetve a már meglévő terheket szabadon módosítsa. A tevékenységre jellemző kereset fogalmának bevezetésével olyan jövedelmet rendel adóztatni a törvény, amely közvetlenül az egyéni vállalkozó és a személyesen közreműködő tag tevékenységének a létező eredménye, mindössze annak felosztását a tevékenységre jellemző kereset összegéhez igazítja. A tevékenység eredményeként jelentkező jövedelem felosztására (az vállalkozói kivét, illetve közreműködői díj vagy osztalék legyen) pedig a vállalkozó meghatározó befolyást gyakorol.

A tevékenységre jellemző kereset fogalmának megszüntetése

A legutóbbi adó- és járuléktörvényeket módosító 2010. évi CXXIII. törvény 2011. január 1-i hatállyal valamennyi kapcsolódó szabályt kiiktatja a rendszerből és egyidejűleg a 2010-es adóévre vonatkozó alkalmazáshoz esetlegesen kapcsolható szankcionálást is megtiltja.

Az **Szja tv.** – e vonatkozásban – a 2010. január 1. napját megelőző rendszert hozza vissza, vagyis az egyéni vállalkozók és a személyesen közreműködő tagok újfent szabadon dönthetik el, hogy a vállalkozásban keletkezett nyereségüket vállalkozói kivétként, illetve közreműködői díjként vagy osztalékként veszik-e ki vállalkozásukból.

A **Tbj.** vonatkozó módosítása még a 2010. január 1. napját megelőző állapotnál is kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz, ugyanis a járulékalapot képező jövedelem minimumaként a minimálbér összegét jelöli meg, szemben a 2009-es adóévben irányadó minimálbér kétszeresétől.

Az új szabályozás – vélhetően éppen az Alkotmánybíróság által el nem fogadott, de sokak által érvként felhozott értelmezhetetlenségből eredő visszasságok elkerülése okán – mentesíteni kívánja az adójogi szankciók alól azokat, akik a tevékenységre jellemző kereset szabályait nem megfelelően alkalmazták a 2010-es adóévben, ezért a törvény kifejezetten kimondja, hogy adóellenőrzés során a Tbj. 2010. december 31. napján hatályos 27., 29. és 29/A. §-a alapján járulékfizetésre kötelezett terhére utólagos adómegállapítás keretében nem állapítható meg mulasztási bírság és adóbírság a tevékenységre jellemző kereset jogellenes megállapításával összefüggésben.

A cégbejegyzés (változásbejegyzés) járulékos költségei

Rendszeresen visszaköszönő kérdés ügyfeleinktől, hogy miként alakulnak a cégbejegyzések, illetve változásbejegyzések járulékos költségei, milyen kiadásokkal kell számolniuk, továbbá milyen módon kell az illetéket és a közzétételi költségterítés összegét megfizetniük. Az alábbi összefoglalóval és táblázattal ebben szeretnénk hasznos segítséget nyújtani.

Tekintettel arra, hogy minden lehetséges esetre indokolatlan és felesleges is lenne kitérni, ezért elsődlegesen a betéti társaságok, a korlátolt felelősségű társaságok és a zártkörűen működő részvénytársaságok kapcsán felmerülő jellemzőbb eljárásokra, illetve azokhoz kapcsolódó költségekre helyezük a hangsúlyt.

Érdemes megemlíteni, hogy az elmúlt évek átmeneti időszaka után az elektronikus cégeljárás általánossá, sőt a cégbejegyzési és a változásbejegyzési eljárás kapcsán már kizárólagossá vált, így a cégbíróságokkal történő kommunikáció szinte minden formája elektronikus úton történik.

A cégeljárások során rendszerint¹ **illetéket és közzétételi költségtérítést kell fizetni**, melyre ugyancsak elektronikus úton kerülhet sor, a céginformációs szolgálat honlapjáról letöltött illeték, valamint költségtérítési ügyszámra szám feltüntetésével. A hivatkozott ügyszámokat (és a megfizetéshez kapcsolódó útmutatót) praktikusán a jogi képviselő szerzi be és küldi meg az ügyfélnek, aki ezt követően utalhatja el a szükséges összegeket. Az illetéket a cégbíróságnak a kincstárnál vezetett illetékbevétele számlájára, a közzétételi költségtérítést pedig az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztériumnak a kincstárnál vezetett számlájára kell utalni.

Az illetéken és a közzétételi költségtérítésen kívül egyéb olyan költségekkel is találkozhatunk, melyek nem feltétlenül merülnek fel minden esetben, így megfizetésük szükségessége és összegük is többnyire az eljárás jellegétől, illetve a módosítás mibenlététől függ. Ilyenek lehetnek a cégalapítás során a **bankszámlanyitás kapcsán felmerülő költségek** (ezt bankja válogatja, de nem jelentős összeg), **alírási címpéldány**² esetén a

közjegyzői díj (kb. 5-600 forint/darab), változásbejegyzés esetén a legfrissebb **cégkivonat** beszerzésének költsége (nem elektronikus aláírással ellátott cégkivonat esetén kb. 2.000-3.000 forint között), az iratok hiánya esetén a **korábbi iratok elektronikus úton történő letöltésének díja** (a letöltött adatmennyiségtől is függ, de szintén pár ezer forint)... stb.

¹ Nem kell pl. illetéket és közzétételi költségtérítést sem fizetni, amennyiben a változás kizárólag a cég tevékenységi körét érinti, illetve, ha a változás állami vagy önkormányzati döntés alapján a cég székhelyének (telephelyének, fióktelepének) más megye illetékességi területéhez való csatolására vagy a cégjegyzékbe bejegyzett helységrév, utcanév, illetve házszám változására vonatkozik. További példa lehet, hogy nem kell illetéket fizetni a törvényességi felügyeleti eljárás azon eseteiben, mikor a cégjegyzékbe bejegyzett személy kérésére a vezető tisztségviselő – az előírt határidőn belül – nem jár el a cégbíróság felé az adott személy céggel kapcsolatos jogviszonyának törlése érdekében

² Immáron több éve lehetőséget biztosít arra a jogszabály, hogy a korábban megszokott aláírási címpéldányok helyett (mellett) az ügyvéd is egy, az aláírási címpéldányhoz hasonló okiratban (aláírás-minta) tanúsítsa az aláírásra jogosult személy kézigyűjtését. Erre azonban csak korlátozott körben, mégpedig akkor van lehetőség, ha cégbejegyzési (változásbejegyzési) eljárás során készül és az adott aláírás-minta a cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelemhez csatolásra kerül. Tekintettel arra, hogy az ügyvéd által ellenjegyzett aláírás-minták egyre szélesebb körben (pl. bankok, hivatalok... stb.) körben elfogadottak, ezért célszerű, ha mind a cégalapítás, mind pedig a későbbi változásbejegyzések során megkéri az eljáró jogi képviselőt, hogy minél több ilyen okiratot készítsen, hiszen a közjegyzői okiratszerkesztés díjával ellentétben ez – jó esetben – természetesen a munkadíj részét képezi, így nem jár többlet kiadással.

Betéti társaság			Illeték (HUF)	Közzétételi költségtérítés (HUF)	Összesen (HUF)
	Cégbejegyzés	Szerződés minta nélkül	50.000	5.000	55.000
		Szerződés mintával	15.000	0	15.000
	Változásbejegyzés általában	Szerződés minta nélkül	15.000	3.000	18.000
		Szerződés mintával	15.000	3.000	18.000
	Átalakulás		50.000	30.000 (2 x 15.000)	80.000
	Vagyonban bekövetkező változás bejegyzése		20.000	3.000	23.000
	Minősített többséget biztosító befolyás létrejöttének bejegyzése		50.000	3.000	53.000

Korlátolt felelősségű társaság			Illeték (HUF)	Közzétételi költségtérítés (HUF)	Összesen (HUF)
	Cégbejegyzés	Szerződés minta nélkül	100.000	5.000	105.000
		Szerződés mintával	15.000	0	15.000
	Változásbejegyzés általában	Szerződés minta nélkül	15.000	3.000	18.000
		Szerződés mintával	15.000	3.000	18.000
	Átalakulás		50.000	30.000 (2 x 15.000)	80.000
	Vagyonban bekövetkező változás bejegyzése		40.000	3.000	43.000
	Minősített többséget biztosító befolyás létrejöttének bejegyzése		50.000	3.000	53.000

Zártkörűen működő rt.			Illeték (HUF)	Közzétételi költségterítés (HUF)	Összesen (HUF)
	Cégbejegyzés	Szerződés minta nélkül	100.000	5.000	105.000
		Szerződés mintával	15.000	0	15.000
	Változásbejegyzés általában	Szerződés minta nélkül	15.000	3.000	18.000
		Szerződés mintával	15.000	3.000	18.000
	Átalakulás		50.000	30.000 (2 x 15.000)	80.000
	Vagyonban bekövetkező változás bejegyzése		40.000	3.000	43.000
	Minősített többséget biztosító befolyás létrejöttének bejegyzése		50.000	3.000	53.000

Csurgay Ügyvédi Iroda

1065 Budapest
 Bajcsy-Zsilinszky út 51. I. em. 5.

Telefon: 06 1 354 04 85

Fax: 06 1 354 04 85

E-mail: iroda@acsurgay.hu

Web: www.acsurgay.hu

Tájékoztatjuk, hogy a hírlevélben található tartalmak nem minősülnek sem tanácsadásnak, sem ajánlattételnek, sem pedig ajánlattételre történő felhívásnak. A hírlevél általános tájékoztatás, mely elsődlegesen azt a célt szolgálja, hogy Ön rendszeresen értékes információkat szerezhessen a jogszabályok aktuális változásairól, azok gyakorlati alkalmazásáról és munkánk során szerzett tapasztalatainkról.

A hírlevél jellegénél és formai korlátainál fogva sem lehet teljes, így konkrét ügyekben, illetve amennyiben kérdése merülne fel vagy további információra lenne szüksége, kérjük, feltétlenül vegyen igénybe professzionális jogi segítséget!

A hírlevél tartalmát elsődlegesen az irodánk által kezelt ügyek határozzák meg, ám annak kialakításához Ön is nagyban hozzájárulhat. Ennek érdekében kérjük, hogy konstruktív javaslatait, új kérdéskörökre, konkrét témákra vonatkozó ötleteit és kritikái észrevételeit – a fentiekben megjelölt e-mail címre történő továbbítás útján – feltétlenül juttassa el irodánk részére!

A hírlevélben található összes szöveg, illetve szövegrész – a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) rendelkezéseinek megfelelő – szerzői jogvédelem alatt áll. A személyhez fűződő és vagyoni jogok a Csurgay Ügyvédi Irodát illetik meg, így minden további felhasználáshoz az iroda előzetes, írásbeli hozzájárulása szükséges.